

דברי תורה וחינוך

אם כוללת כלבוץ

אתרי מות - קדושים | לאה נעמן מנהלת אולפנת אי"ל ברמה

בס"ד

"לא תלך רכיל בעמך" (ויקרא יט', טז')

איסור רכילות שמופיע בפרשה הוא מהקשים ומהמאתגרים שבכל מצוות לא תעשה. מצד אחד אנחנו נדרשים לרסן את הנטייה שלנו "לרוץ לספר לכולם", אבל מהצד השני הקפדה על כל הדינים והאיסורים של לשון הרע עלולה לגרום להשתקה של פגמים ומעשים רעים ולמנוע תיקון חברתי נחוץ.

החפץ חיים התאמץ לנסח את "גדרי לשון הרע לתועלת" בהם מותר ואפילו חובה לספר ולעדכן והציב תנאים נוקשים שמחייבים ברור מדויק של העובדות ותועלת מובהקת שעשוי לצמוח מסיפור העניין.

כדרכם של חוקים והלכות אין בכוחם לכסות על כל המקרים והצרכים. לא פעם אנחנו זקוקים לכלל פשוט ומקיף שיעזור לנו לדעת האם נכון וראוי לספר או שנכון וראוי לשתוק.

הרב עילאי עופרן מציע לנו מפתח אפשרי להבחנה בין מקרים שחובה לספר ובין מקרים בהם אסור לספר ואותו אנחנו מוצאים בפסוק "לא תלך רכיל בעמך". רכיל מגיע מפעולת הרוכלות, כרוכל שהולך ומוכר את מרכולתו מבית לבית ומעיר לעיר. ההבחנה בין רכילות מותרת לרכילות אסורה דומה להבחנה שבין מוכר לקונה. מי שמספר דברים לחברו הינו כמוכר שבא למכור ידיעה חדשותית או סיפור "צהוב" שיוסיף לו מעמד חברתי ואהדה. זהו אדם רכלן שראוי לגינוי. אבל מי שבא לספר כקונה שמבקש עזרה או סיוע, הוא זה שמותר לו ואפילו חובה עליו לספר לו את סיפורו.

כאנשי חינוך אנחנו נתקלים לא פעם בדילמה הזאת. האם לספר? מה לספר? האם להעביר מידע? אולי בכלל ישיבת צוות היא עניין רכילותי? וגם מצד התלמידים אנחנו שומעים מושגים כמו: הלשנה ו"שטינקריות", כאשר קורה מקרה חריג בתוך המוסד החינוכי.

הכלל שהבאנו לעיל יכול לסייע לנו בשיח החינוכי הן כמנהלים מול אנשי הצוות והן כאנשי חינוך מול התלמידים שלנו. האם אנחנו בעמדת הקונה או בעמדת המוכר. האם המידע שמגיע לפתחנו הינו רק מידע "מסקרן ומעניין" או שמא, כמו הקונה, המידע מגיע ממקום של בקשת עזרה, שאז ברור לנו שצריך להעביר ואף חובה.

בבואנו לעסוק בנשמות התלמידים עלינו לשים לב לקו הדק שעובר בין רכילות לעבודה החינוכית.

שמחה!!

שבת שלום!!